

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2019 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ)

Анализът на данните в края на първото тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2018 г., както и спрямо същия период на 2018 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната спада до 33,60% спрямо 36,65% в края на 2018 г. и остава по-нисък и спрямо същия период на миналата година (36,36%). Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 40, при 41 към март 2018 г. (38 в края на 2018 г.).

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи намалява до 94,36% спрямо 107,10% за същия период на миналата година, но остава по-висок от края на 2018 г., когато е 82,38%. 65 общини постигат резултат над средното за страната (при 62 към същия период на миналата година и 57 към края на 2018 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на първото тримесечие на 2019 г. при 21,9 % от общините или 58 бр., през същия период на миналата година – 78 общини (29,4%), а към края на 2018 г. – 8,3% или 22 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетно салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на първото тримесечие на 2019 г. е 14,76% (при 18,51% към същия период на миналата година и 1,70% в края на 2018 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 134 при 115 към същия период на миналата година и 156 към края на 2018 г. Бюджетното салдо на общините на национално ниво през трите наблюдавани периода е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия достига 48,50% (при 45,83% към 31.03.2018 г. и 50,25% към края на 2018 г.) и е относително постоянна величина. Общините използват дългосрочни заеми, както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализиране на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 и ал. 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към март 2019 г. спада до 3,84% при 5,12% година по-рано и 4,40% към края на 2018 г. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната намалява до 70 броя към 31.03.2019 г., при 78 за същия период на миналата година и 82 към края на 2018 г.
- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 276 за март 2019 г., при 280 за март 2018 г. и 279 към края на 2018 г., а общините с показател над средната стойност са 48 към 31.03.2019 г.,

колкото и към края на предходната година (били са 46 към същия период година по-рано).

- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 52,25%, а за същия период на миналата година и към края на 2018 г. е съответно 52,35% и 49,52%. Общините с показател над средните стойности са съответно 191 за 2019 г., при 202 за първото тримесечие на 2018 г. и също толкова към края на 2018 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на тримесечието при общините се наблюдава по-слаба инвестиционна активност – 10,5%, сравнено с данните към края на 2018 г., когато средната стойност на този показател за страната е 14,07%. Спрямо средното равнище на показателя от 7,65%, отчетено към същия период на миналата година се наблюдава подобрене. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на първото тримесечие на 2019 г., е 71 при 62 за същия период на миналата година и 112 към края на 2018 г. Трябва да се отбележи, че едва 10 общини имат ниво на този показател над 30% (20 в края на предходната година).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на март 2019 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините спада до 3,6% (при 4,2% към 31.03.2018 г. и 6,7% към 31.12.2018 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 78 (при 81 за същия период на миналата година и 68 към края на 2018 г.). Към 31.03.2019 г. в 13 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 22 общини за същия период на миналата година и също толкова към края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Неделино	69,9%
Белоградчик	59,6%
Доспат	50,4%
Кърджали	37,9%
Димово	37,2%
Струмяни	33,5%

- Наличните в края на март 2019 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище спада минимално до 33,1% (при 33,8% към 31.03.2018 г. и 33,9% към 31.12.2018 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 72 (при 55 за същия период на миналата година и 94 към края на 2018 г.). Към 31.03.2019 г. в 19 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 17 общини за същия период на миналата година и 34 в края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Смолян	119,0%
Марица	86,7%
Угърчин	85,8%
Бяла (обл. Русе)	79,9%
Главиница	78,0%
Криводол	74,2%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на последното тримесечие намалява до 1,5% при 2,2% за същия период на миналата година и 2,0% в края на 2018 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната също намалява – 66 (при 71 към 31.03.2018 г. и 75 към 31.12.2018 г.). Към края на първото тримесечие на 2018 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 40, като към същия период и края на миналата година са съответно 47 и 49.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Белоградчик	56,6%
Доспат	48,1%
Неделино	47,0%
Димово	40,5%
Велинград	28,5%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на първото тримесечие на 2019 г. са 58 (за сравнение към 31.03.2018 г. са 47, а към края на 2018 г. – 84), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв./
Смолян	-4 018 136
Варна	-2 101 545
Кърджали	-1 468 392
Кубрат	-1 392 151
Тутракан	-1 224 649
Долна Баня	-1 001 011

Към края на първо тримесечие на 2019 г., община Септември и община Девин нарушават разпоредбата на чл. 128, ал. 2 от ЗПФ, съгласно която не се допуска поемането на ангажименти за разходи от кметовете на общини, ако общината не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от закона:

Код по ЕБК	Община	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ към края на 2018 г.	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ към края на 2018 г.	Ангажименти за разходи към 31.12.2018 г. (лв.)	Ангажименти за разходи към 31.03.2019 г. (лв.)	Увеличение на размера на поетите ангажименти март 2019 г. спрямо края на 2018 г. (лв.)
6310	Септември	31,0%	126,5%	20 469 517	22 193 797	1 724 280
7103	Девин	17,7%	68,6%	6 956 796	8 200 885	1 244 089

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи за първото тримесечие на 2019 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Челопеч
Чавдар
Куклен
Пловдив
Борово

Бургас
Панагюрище
Крумовград
Столична община
Божурище

Общините Столична община, Пловдив, Стара Загора, Бургас, Русе и Велико Търново към края на първото тримесечие на 2019 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи спрямо края на 2018 г. отчитат Столична община, Пловдив, Добрич, Стара Загора и Тунджа. Общините Ситово, Варна, Созопол, Русе и Перник са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на предходната година.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за първото тримесечие на 2019 г., като се изключат общините, които са със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от ЗПФ и/или са определени като общини с финансово затруднение въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г., се очертават следните общини:

Рудозем
Доспат
Минерални Бани
Смолян
Чупрене

Бяла (обл. Русе)
Рила
Грамада
Лясковец
Ракитово

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, като се има предвид, че за анализирания период бюджетът за 2019 г. на община Чепеларе не е приет от Общинския съвет, към 31.03.2019 г. данните за финансовото състояние са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 42,8 млн. лв., като при 14 общини (без общините Димово и Цар Калоян) делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година е общо с 13,2 млн. лв. и е в резултат на намалението в 11 общини общо със 14,6 млн. лв. и увеличението в 6 от тях с 1,4 млн. лв. Спрямо края на 2018 г. също се наблюдава намаление на просрочените задължения с 1,1 млн. лв., което е в резултат на намаление с 1,5 млн. лв. при 11 от тях и от увеличение с 0,4 млн. лв. при 6 общини.

Задълженията за разходи са в размер на 66,7 млн. лв., като при 8 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията на общините с финансови затруднения се увеличават спрямо същия период на миналата година с 3,0 млн. лв. (при 8 общини има увеличение с 8,2 млн. лв., а при 6 – намаление общо с 5,2 млн. лв.). Спрямо края на 2018 г. намалението в размера на задълженията е 1,5 млн. лв., като е реализирано в резултат на намалението с 3,1 млн. лв. в 12 от общините и на увеличението с 1,6 млн. лв. в 5 от общините.

Поетите ангажименти са в размер на 110,0 млн. лв., като при 5 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто.

Поетите ангажименти са намалели с 2,3 млн. лв. спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на намалението с 20,8 млн. лв. при 9 общини и на увеличението с 18,5 млн. лв. в 7 от общините с финансови затруднение. Спрямо края на 2018 г. се наблюдава увеличение с 2,9 млн. лв., произтичащо от увеличение с 10,3 млн. лв. в 8 от тях и от намаление със 7,4 млн. лв. в 9 от общините.

През 2017 г. и м. август 2018 г., на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ, са съгласувани планове за финансово оздравяване на 11 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия, Симитли и Стамболово. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно за срока на изпълнение на плана за финансово оздравяване на съответната община. От началото на 2019 г., на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ, не са съгласувани планове за финансово оздравяване на общини.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 31.03.2019 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ ефект от изпълнение на мерките от общината
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	3 125 500	4 574 903	4 731 803
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	1 470 000	2 143 979	2 759 386
5504	Видин	22.12.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	2 490 000	5 209 451	7 463 139
5608	Мизия	22.12.2017 г.	1.12.2019	440 000	256 997	544 301	558 305
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	2 935 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	5 000 000	19 779 778	25 268 841
7608	Стамболово	23.08.2018 г.	1.12.2020	1 500 000	1 348 000	1 958 982	2 897 614
Общо:				29 389 170	26 890 679	76 806 129	88 724 914

По отношение на *просрочените задължения* при девет общини (всички без община Велинград), със съгласуван план за оздравяване през 2017 г., се наблюдава намаление на размера на просрочените задължения от началото на изпълнението на плана за финансово оздравяване. Общините Симитли, Видин, Сливен и Мизия спазват утвърдените програми за изплащане на просрочените задължения, т.е. тези общини са разплатили предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем и погасяват просрочия с реализиран ефект от заложените в плана мерки. При останалите 5 общини просрочията намаляват, като намалението е в по-малък размер от заложеното в съгласувания план за финансово оздравяване. След отпускане на безлихвения заем за изпълнение на плана за финансово оздравяване през м. август 2018 г. община Стамболово е разплатила заложените за погасяване с него задължения, но не изпълнява съгласувания график за погасяване на просрочени задължения.

При девет общини (всички без община Велинград) с отпуснат заем през 2017 г. в края първото тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2016 г. има намаление на *задълженията за разходи*. Задълженията за разходи намаляват и при община Стамболово.

При общините Симитли, Белово, Велинград, Перник и Сливен се наблюдава намаление на размера на *ангажиментите за разходи* към края на първото тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2016 година. Ангажиментите за разходи намаляват и при община Стамболово.

Осем общини към 31 март 2019 г. отчитат положително бюджетно салдо (без Септември, Перник и Стамболово).

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2019 г. са в размер на **119,8 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **111,0 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 133 общини (50,2% от общия брой общини), 132 общини завършват първото тримесечие на 2019 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 35,5% (94 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 40,2 млн. лв. В същото време 46 общини (17,4% от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 12,9 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 3,1 млн. лв. и съставляват около 2,8% от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е както следва:

Област	Март 2018 г.	Декември 2018 г.	Март 2019 г.	Изменение Март 2019 г. - Март 2018 г.	Изменение Март 2019 г. - Декември 2018 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	5 383 336	7 044 066	5 755 541	372 205	-1 288 525
Бургас	6 696 685	6 085 877	5 706 052	-990 633	-379 825
Варна	341 447	788 548	658 599	317 152	-129 949
Велико Търново	1 610 916	2 293 354	1 826 443	215 527	-466 911
Видин	13 144 100	10 574 007	10 202 468	-2 941 632	-371 539
Враца	3 356 973	2 961 907	2 850 973	-506 000	-110 934
Габрово	92 349	260 396	86 149	-6 200	-174 247
Добрич	2 590 311	3 637 540	2 894 218	303 907	-743 322
Кърджали	15 334 134	8 227 124	8 025 745	-7 308 389	-201 379
Кюстендил	4 597 420	4 598 948	4 458 105	-139 315	-140 843
Ловеч	1 567 614	345 157	340 124	-1 227 490	-5 033
Монтана	1 669 225	1 467 405	778 872	-890 353	-688 533
Пазарджик	17 434 302	22 639 271	20 571 473	3 137 171	-2 067 798
Перник	13 082 606	10 113 705	9 925 493	-3 157 113	-188 212
Плевен	693 883	1 044 216	858 036	164 153	-186 180
Пловдив	9 778 451	6 145 980	5 565 231	-4 213 220	-580 749
Разград	927 641	928 876	545 681	-381 960	-383 195
Русе	750 218	1 310 960	1 222 622	472 404	-88 338
Силистра	3 477 973	4 332 129	3 350 392	-127 581	-981 737
Сливен	6 904 249	495 963	514 257	-6 389 992	18 294
Смолян	14 686 467	14 197 450	14 121 707	-564 760	-75 743
София - град	1 980 911	872 917	1 394 849	-586 062	521 932
София	3 098 489	4 637 423	3 314 484	215 995	-1 322 939
Стара Загора	767 751	1 636 121	1 287 210	519 459	-348 911
Търговище	389 284	401 001	51 137	-338 147	-349 864
Хасково	4 812 021	3 564 350	3 119 340	-1 692 681	-445 010
Шумен	11390	0	0	-11 390	0
Ямбол	3 073 142	1 603 334	1 573 118	-1 500 024	-30 216
Общо	138 253 288	122 208 025	110 998 319	-27 254 969	-11 209 706

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 8,8 млн. лв. или 7,4% от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините намалява с приблизително 11,1 млн. лв. спрямо края на 2018 г. и с 28,0 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн. лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8
30.06.2017 г.	149,5
30.09.2017 г.	153,2

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2
31.12.2018 г.	122,2
31.03.2019 г.	111,0

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2019 г. възлизат на 1 402,0 млн. лв., в т. ч. 617,4 млн. лв. вътрешен (44,0 %) и 784,6 млн. лв. (56,0 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции – 1 180,1 млн. лв. (84,2 %), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 51,9 % от общия размер на дълга. Прямо края на 2018 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции се увеличава с 5,3 млн. лв., което се дължи на увеличение на размера на външния дълг с 12,6 млн. лв. и намаление на размера на вътрешния дълг със 7,3 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.